Ч. 130. Чернівцї, недїля дня 31. жовтня (13. листопада) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Нефатальна тринайцятка.

(яв) Пересуди чим раз більше тратять рацию єствованя. Дїйсність показує, що майже все зависиме від працї і доброї волї самих людий а не від обставин, коли не брати в рахубу непредвиджених припадків. Із як лихими ворожбами і недовірєм супроводжувано перші вістки про побіду „Вільнодумних“, як швидку гибіль ворожено їм із боку ріжних „приятелїв“! Тимчасом із того всего не сповнило ся нїчо.

Признане злощасним число 13 оказало ся для „Вільнодумних“ зовсїм нефатальним. Тринайцять засїдань соймових послїдної сесиї соймової, що тривала майже місяць, бо від 10. жовтня до 7. листопада, покінчило ся не розбитєм судна „Вільнодумних“ обсеї обструкциї меньшости або може виринулої таки у власнім нїдрі національної ворожнечі, але загальним зближенєм, загальним помиренєм і доказом, що „Вільнодумні“ доросли до сповненя поставлених собі задач, що є вповнї спосібні до кермованя краєм.

Соймова сесия скінчила ся тим, що краєвий маршалок барон Юрій Василько, пишемо з натиском „барон“, щоб єго нїхто не посудив о які симпатиї до мнимої „анархії“ Вільнодумних, міг у своїй пращальній промові сказати ось що:

„Настає нова ера мира, ера плодючого труду. В краю настає новий рух. Кайдани некультурности, що держали наш край так довго в своїх обіймах — тріснуть вже незабаром. Я чую, як опадають вже послїдні ланци і ми вийдем на сонїчні височини поступу, до сьвітла культури“.

А що се не були пусті фрази, виказують хочби успіхи працї послїдної недовгої сесиї соймової. Загалом за 13 засїдань залагоджено 57 предложень Видїлу краєвого, 44 внесень самостійних, 40 інтерпеляций, 234 петиций і ухвалено 20 законів, між якими є деякі незвичайно далекосяглі, а все по зрілій розвазї в комісиях, по порозуміню всїх партий у соймі. Не треба конче признавати всїх ухвал ідеальними, але се мусить признати хиба кождий, що сих полїтичних успіхів „Вільнодумним“ можна позавидувати!

Отсей вислїд працї соймової сесиї кидає найлїпше сьвітло на стійність польского лементу по послїдних виборах, що займає ся стїна Галичини. Се лиш шапка горіла на тих, що не хотїлиб дати народови і то ще рускому нї дрібки права належного єму після людских і божих законів... Сї успіхи „Вільнодумних“ рівночасно й крайною бляжею для преси à la „...gemeine Lügen Zeitung“, яка не вгаває у видумках проти Русинів, провалює ся консеквентно у своїх полїтичних пророцтвах і не може найти пана, що приняв би і платив єї услуги. Опікувала ся кацапами, залицяла ся до боярів, так вони провалили ся. Тепер же радаби упечи свою печеньку при роздутім невдоволеню міста Чернівцїв виборчою реформою, яка буцїм то фаворизує аґрарні елементи, хоч се зовсїм несправедливо. Та сердешна „...g. L. Z.“ і тут піде з квітком.

Становища рускої репрезентациї в буков. соймі і взагалї Русинів до теперішної полїт. ситуациї, не станемо обговорювати на сїм місци, се висловив вже пос. Василько у буджетовій промові, яку подамо в слїдуючім числї. Про інтензивну працю руских послів сьвідчили самі справозданя із соймових засїдань а також і признанє краєвого маршалка. Треба також і те сказати, що руска репрезентация зросла не лиш самим числом. Нові посли оказали ся ревними робітниками, що видно було хочби із комісийних комунїкатів. А таких робітників нам конче треба, бо руский нарід на Буковинї мусить ще богато перепон побороти, доки здобуде для себе та для своєї мови права, які єму після єго скількости належать ся.

Відправа вшехпольскій аґресивности.

По довгих митарствах рішив остаточно галицкий сойм дня 6. листопада с. р. оснувати в Станиславові руску ґімназию, рішив не як належне Русинам право а як „дарунок“! Нехтованє Русинами вийшло на яву і у відповіди намісника на інтерпеляцию в справі зневаженя процесиї руских сьвящеників в Копичинцях, яку признано збіговищем (!) і в справі мартирольоґії галицких „Січий“ а ще більше в промові звісного Ґломбіньского. Належну відправу дав їм посол Олесницкий, забираючи в буджетовій дебатї голос побіч пос. д-ра Короля. Відповідно оцїнивши виводи намісника в справі копичинецкій, обговорював бесїдник справу „Січий“:

„Не можу поминути справ „Січий“, бо се для нас дуже важна справа. Се обмеженє майже всїх найважнїйших наших прав горожаньских, се виїмковий стан в великій части нашого краю. Причини, котрі спонукали правительство до заведеня стану облоги і до знесеня всїх прав горожаньских в полуднево-східній Галичинї. Бесїдник виказував, що о тім, чи щось надужите чи нї, не рішає „погляд“, як каже намісник. Тут рішає факт і закон. Намісник заявив, що хоче стояти на сторожи правного ладу і хоче ужити всїх средств, аби сей лад удержати. Я думаю, що правний порядок є тогдї, коли заховує ся і шанує закони. Через допчане законів витворюєсь анархія з гори. Бесїдник в правничім виводї виказує, що розвязанє всїх 14 „Січий“ в Косівщинї нараз було безправством, безправством був спосіб розвязаня, безправством є се, що намісництво доси не відповіло на рекурси „Січий“. Безправством суть також дальші консеквенциї розвязаня „Січий“, як відбиранє лент, відзнак і т. д. Се приватна власність, а забранє приватної власности против волї властителя є крадежию. Згадуючи о забороні ношеня червоних шапок, бесїдник каже: „Ми дякуємо правительству за се, що оно нами так опікує ся, але протестуємо против того, аби ся опіка розтягала ся до ґардероби. Як би жандарми вилапували вас і здирали вам відзнаки, як ваші орли і т. д., то ви зробили-б революцию“. Бючи пястуком о пульт, бесїдник заявляє, що і Русини запротестують против такої безличної поневірки. Сей рух, котрий давлять власти, є рухом еманципацийним, котрого не здержить жадне правительство жадними ґвалтами.

Невдоволяюча є також відповідь намісника на інтерпеляцию о видуманих властями „урядах метрикальних“. Тимчасом жаден австрийский закон еще не установив таких урядів, таких урядів нема, отже не можна до них примінювати законів виданих для урядів.

Ґломбіньский вичисляв і випоминав нам се, що великодушний сойм польский „дав“ Русинам. Хто дав? Хто сьміє так говорити? Яким титулом нам се випоминаєте? Даєте нам школи? А чи ви не знаєте того, що число руских шкіл народних в Галичинї упало доперва тогди, коли шкільництво перейшло в руки поль-

НАШ АЛЬБОМ.

Ілько Гаврилюк.

Із поезий.

I.

Куди не піду, де не гляну,
І в ясний день і в темну ніч,
Нїгде від болю не відстану,
Усюди мов від черва вяну,
Усюди пруть ся сльози з віч.

Коли людий щасливих бачу
І їх житє — одну весну,
Нераз не два в душі заплачу
На свою доленьку ледачу
Як осїнь день у день хмарну.

А як бездольних зустрічаю,
Що їм судьба не таланить,
То в горю тону гей в Дунаю,
Бо в собі тілько сил не маю,
Щоб їх житє засолодить.

Куди не піду, де не гляну,
І в ясний день і в темну ніч,
Нїгде від болю не відстану,
Усюди мов від черва вяну
Усюди пруть ся сльози з віч.

Відень, 1. XI. 1904.

II.

Там далеко на Підгірю
Мчить ся Пістинька з Карпат —
Я із нею від дитини
Проводив свої години
Гей з сестрою брат.

Там далеко на Підгірю
Филї ясні мов альмаз —
В їх сьвітиль мій зір вдивляв ся,
Та чомусь я в них не вдав ся,
Ой не вдавсь нї раз.

Там далеко на Підгірю
Дуби з бурі ся сьміють —
В їх я тїни в сьвіт збирав ся,
Але сил їх не набрав ся,
Не набрав ся в путь.

Там далеко на Підгірю
Плачуть білі берізки —
В них я, жалю мій, удав ся,
В них то суму я набрав ся.
Чом не в дубів, не в ріки...?

Відень, 1. XI. 1904.

III.

Минає всьо безповоротно,
Минає сум, минає втїха,
Житє — здаєть ся — тілько жарт,
Здаєть ся бит отой не варт
Лупини із оріха,
Та все вмирав-бим неохотно.

Хоть в сьвітї тім не має раю,
Хоть наше горе — чорне море,
Хоть щастє — на водї піна,
Що вмить щезає гей мана,
Хоть серце в мене смертно хоре,
То все вмирав-бим у відчаю.

IV.

Посеред моїх чорних днїв,
Що їм нема під сонцем пари,
Ти була творцем моїх снів
І злетів аж під хмари;
Твій погляд крізь темряву вів
Як сонце крізь чагари.

Посеред моїх чорних днїв,
Днїв суму, днїв зневіри,
Твій голос в серцї гомонїв
Мов чародїйні звуки лїри,
А погляд сонечком яснїв,
І лив на серце бальзам віри.

V.

Як лиш місяць з небосклону
Гляне у моє вікно,
Зараз у задуму тону
Повну болю, повну стону
Мов у вир слабе судно.

Думи наче сонні мари
Не одну пробудять ніч;
Місяць зиркав зза котари,
Ми сидїли з уст нї пари
Біля себе плїч-о-плїч.

Я вдивляв ся в Твоє личко,
Мов-би хтїв різьбити бюст,
Пригортав Тебе, горличко,
Цїлував румяне личко,
Нектар пив із Твоїх уст.

Як лиш місяць з небосклону
Гляне у моє вікно,
Зараз у задуму тону
Повну болю, повну стону
Мов у вир слабе судно.

Остап Луцький.

Часом здаєсь.

Часом здаєсь менї, кохана,
що біль устав, минули суму днї,
що гоїть ся страшна, болюча рана,
що жаль притих в глубокім серця днї...

Часом здаєсь — на хвилечку дрібную
осяйне сонце гляне до вікон...
гляджу, — твій віддих любий чую, —
зриваю ся — —

А то був тільки сон...

Іван Дїброва.

Сльози.

(На памятку моїй дорогій тїтцї.)

Я був ще дитиною.

Ти пестила мене на своїх руках, виховувала під своїм серцем, напоювала моє серце фантастичними казками, та вколисувала мене своїми піснями до сну.

І коли я засипляв, ти стояла надімною і просила для мене долї, щастя...

Щось злого перелїтало над моєю колискою, як ти шептала ті тихі молитви...

...Мене відвозили до школи таки в мойому селї. Потїшаючи вів мене батько за руку до школи, а ти стояла і сумно дивила ся за мною.

Чого ти так дивила ся, я не знав, а ти не казала.

І я ходив до школи.

Приходив домів, і ти все пестила мене, та забавляла казками та піснями.

ської краєвої ради шкільної?! Хоч би ми були вашими невільниками, то чиста приличність не позволяє випоминати того, що пануючий „дав“ невільникови. Ми жиємо в Австриї і хоч для Русинів австрийска конституция на папери, то ми все таки маємо до неї претенсиї і нїхто не сьміє випоминати нам того, що „дав“ нам се, що ми повинні по праву самі собі взяти. Від поставленя внесеня о заложене рускої ґімназиї в Станиславові до ухваленя сеї ґімназиї минуло 4 лїт! Ви за сей час дістали аж 14 ґімназий і ми вам того не випоминали.

Переходячи до Ґломбіньского бесїдник заявив, що рускі посли не можуть знести обиди киненої в очи рускому народови. Ґломбіньский позволив собі на таку річ, якої рускі посли в сїй палатї еще не чули. Се що ми чули нагадує дуже давні хвилї, давно забуті часи, давно померші відносини, які колись панували в будинку скарбківского театру. Тогди там лунали оклики niema Rusi! Нинї, коли вже самі Поляки встидають ся сих часів, Ґломбіньский повторив оклик niema Rusi, або відмовив нам право називати ся народом — він назвав нас szczep-ом! В додатку випоминав нам, кілько то великодушні Поляки дали нам, і що они позволяють нам: позволяють нам мати школи, дають на просьвітні цїли, аж 300.000 на театр і т. д.

Бесїдник з незвичайною вервою, при оплесках і окликах руских послів і ґалериї запротестував против вшехпольскої безличности, против називаня нас szczep-ом і уважаня галицкої землї за землю польску. „Я був би не говорив тут о всїм тім, але провокация вшехпольского полїтика змушує мене сказати вам рішучо: Та земля, то земля споконвіку руска! То наша земля а не ваша! Знайте що тої землї не дамо собі нїкому вирвати!

Галицкі міста — Львів і инші, називаєте вашими містами. Се рускі міста — були і будуть. На якій підставі сьмієте сказати, що Львів польске місто?! Таж львівскі Поляки то урядники, котрі нинї тут є, а завтра можуть не бути. Дальше суть в містї Русини і Жиди. Се польске місто? Такого конґльомерату не можете назвати польским містом. Як Львів польске місто, то Познань є містом нїмецким, а Варшава російским! Ми не дивуємо ся вшехполякам, що всьо на сьвітї є польске. Прецїнь ви загнали ся аж до Япону і забираєте японьских ґенералів для Польщи... прецїнь Курокі то Поляк!

Бесїдник порівнує, кілько то в буджетї є на ріжні польскі а рускі цїли і каже: А тепер спитаймо, хто кому дає? Ми вам даємо, а не ви нам. На ваші цїли ідуть гроші руского податника, бо на ваші цїли ухвалюєте з краєвих фондів більше, як на наші. На ваші цїли іде 90 процент, а на наші цїли 10 процент.

Енунцияция Ґломбіньского є проголошенем права сили. Але чи в вашій історії не записало ся досить се право сили? Чи длятого ви там, де вам се може удати ся, самі аплїкуєте се право на слабших?

Бесїдник закінчив словами: Наші дїди оборонили колись своїми грудьмм нас і вас від татарских наїздів. Внуки сих дїдів знайдуть тілько сил, що відопруть напади всепольскі!

Послїдні слова бесїдника заглушили оплески руских послів і ґалериї. Польскі посли стояли мов вкопані в землю. Коли серед загальної тишини зачав говорити товариш посла Ґломбіньского, п. Рутовский, рускі посли — що до одного — вийшли з салї. Рутовский закукурічив ся. скакав як когут до лавок порожних руских послів і страшно сварив ся з ними. Виказував, що руский нарід завдячує своє істноване мудрим, хоробрим і справедливим Полякам. (Перша година, засїдане тревае дальше).

Як довго тривати ме війна?

„Berliner Tagblatt“ подає розмову одного із своїх співробітників із знатоком полїтичних відносин поодиноких держав, а передовсїм Росиї. Після него буде російско японьска війна тривати дуже довго. Про те, щоб Росия в наслїдок кількох невдалих боїв або втрати Порту Артура мала бути схильною до мира, не може бути навіть й мови. Европа привикла вже до того, що війни рішають ся дуже швидко: в 1869 р. тривала війна між Австриєю а Прусами сїм недїль; француско-нїмецка із 1870 р. сїм місяцїв; російско-турецка із р. 1877 около року. Але анї одної з тих воєн не можна порівнати із тою, яку ведуть тепер. З попереднїх не можна нїчо вносити про теперішну, бо вона відбуває ся в обставинах зовсїм відмінних.

У всїх попередних війнах занятє територий неприятеля рішало від разу про швидке покінчене війни. А тепер дїє ся воно інакше. Манджурия се край невтральний. Колиб Японцї заняли єї, то се не далоби їм нїякої користи реальної, даючи їм перевагу, як пр. Прусакам р. 1866, Нїмцям р. 1870 або Росиянам р. 1877, як заняли противникову територию. З другого знова боку не зазнають Росияни через їхне занятє Манджуриї нїякої втрати територияльної; доля невтральної територий є для них поки-що обоятна.

Серед таких обставин, як теперішна, не ведено в новійших часах нї одної війни. Рішенє переводить ся на скірі третого і се як раз є причиною, що війна буде тривати дуже довго.

Дуже можливо, що в нїй настануть довгі, незнані в иньших війнах перерви, які вже тепер починають ся являти. Однак теперішні перерви се тільки заповітом тих, що ще прийдуть, а будуть тривати богато більше, бо тижнї, місяцї а може навіть і роки.

Причиною, що моглаб викликати таку кількалїтну перерву, булаби путаниця в неменьше важній для Росиї — „квестиї східній“ в Турциї, але і в сїм случаю війна в східній Азиї лиш би проволїкла ся. Може бути, що в сїм случаю спробувалаби Росия заманити Японцїв до Сибіру за Амур, але годї припустити, щоби Японцї дали ся втягнути в таку небезпечну лапку. Та те, що Японцї занялиби хвилево навіть Манджурию, не буде мати впливу на вислїд війни.

Колиб навіть війна мала йти і на дальше в подібний спосіб як дотепер, то й се не буде ще рішаючим. Тодї остане до порішеня питанє: хто кого перетримає не лиш під зглядом оружним але також і фінансовим...

Дальше конклюдує автор сих стрічок, що саме тому вислїд війни не може випасти успішно для Японцїв, хоч вони будуть держати ся дуже довго, не хотячи годити ся на мир лишений всякої користи. Розуміє ся, що читаючи се не треба забувати, що се пише друг Росиї, та що такі ворожби про фінансове виснаженє Японії вже не раз появлялись, та що вже проминув не один речинець єї банкротства — але лише на папери...

Полїтичний перегляд.

Буковиньске „Koło polskie“.

Збори буковиньского „Koł. polsk-ого“ мали вже відбути ся ще 23. жовтня та тодї не явило ся на них і 20 членів а з дїдичів всего лише 1, тим то їх і відложено аж на сю недїлю 6. с. м. Із сего вже видно, що буков. Поляки зовсїм не дрожать о свою справу а цїлий траґізм ситуациї малюють страшними красками лише одиницї.

Із промов презеса п. Пассакаса і секретаря п. Цукера годить ся згадати, що Поляки поробили послїдними роками многі здобутки. Інспектором польскої мови іменовано пос. Гальбана. В ґімназиї вчить польскої мови укваліфікований Русин який учителював і в польскій ґімназиї в Галичинї лиш тому, що др. Міхневич вчити єї сам не захотїв. Крім сего має видїл „Koł-a“ надію, що також в середних школах будуть учити Поляків релїґії по польски, мимо того, що польска мова не є краєва. Тут пригадаємо панам Полякам, що в ґімназиї Франц-Йосифа у Львові учать Русинів релїґії по польски, мимо того, що руска мова є краєвою в Галичинї.

Тогід основало ся ще дуже важне тов. бурси польскої, яке незабаром задумує отворити інтернат для молодїжи. На весну 1905 задумують бук. Поляки осьвятити новий „Дім польский при ул. Паньскій — нову народову твердиню на kresach“. В справозданю із дїяльности „Koła“ говорить, що Поляки „старають ся жити в згодї із усїма нациями в краю“. Колиб лиш то „старанє“ перейшло в дїло — то обяв сей треба би радо повитати. Згадатиб ще, що по зборах рішено за ініциятивою д-ра Гальбана перевести кооперацию всїх товариств польских на Буковинї, для успішнїйшої працї. Розуміє ся що на зборах не обійшло ся без алюзий до Русинів, хоч дїйсної кривди із нашого боку не міг навести нїхто — бо єї нема. На слїдуючий рік вибрано до видїлу головою Ф. Пассакаса, заступником др. А. Гальбана, касиєром К. Вітковского а секретарем д-ра А. Зґурского а крім сего К. Абрагамовича, К. Богдановича, В. Коритиньского, др. А. Скібневского і Цукера.

Російска Бастиля.

Двері шлїсельбурскої кріпости, се-Бастилї російскої імперії знова отворили ся. А дїє ся се дуже рідко, бо хто їсю тюрму попаде, тому вже з неї живим не вертати... Тепер випущено з тюрми „полїтичних“ Віру Фіґнер, бувшого полковника Ашенбреннера і Василя Іванова. Всї трое підуть тепер на заслане на Сибір. Були вони суджені за спільне дїло у военнім процесї „Народної Волї“ в 1881 р. Найзначнїйшою із сеї трійцї була В. Фіґнер, єї засуджено за ріжні терористичні атенгати із рр. 1878—1882 на смерть а відтак досмертну тюрму. Та завзята революціонерка перетерпіла десятки лїт в тюрмі і виходить з неї живою, хоч значно підупалою на здоровлю. Через гнилець (шкорбут) втратила всї зуби. Шлїсельбурґ держить у своїх нїдрах крім недавно замкнених Ґершуні (атентат на Оболеньского) і Карповича (вбійство Боґолепова) ще цїлий ряд ветеранів російского революцийного руху: М. Попова, С. Іванова, Лопатіна, Стародворского, Новоруского, Лукашевича, Фроленка і Морозова. Попов живе у тюрмі вже 25 лїт, Фроленко і Морозов по 23 а прочі по 17—20. Шлїсельбурґ се символ російского деспотизму, се символ брутальности, із якою самодержавний уряд давить усякий відрух суспільности. Та впала колись від ударів обуреного народа Бастиля француска, то мусить прийти черга і на російску.

Відповіди краєв. президента на інтерпеляциї.

(Дальше).

Рівночасно треба вважати раду громадску після закона комплетною і покликаною до сповненя своєї першої функциї, а іменно до вибору старшини. Доповнюванє ради громадскої в тім часї повинно наступати не після §. 29 г. о. в. але після §. 21 г. о. в. (порів. рішеня адмінїстр. триб. із 30. жовтня 1885 Ч. 2692, із 9. липня 1890 Ч. 2256 і 3. жовтня 1895 Ч. 5294).

Я припоручив про те ц. к. старостству, вказуючи на §. 33 реґ. орд. виб., змінений законом з д. 7. лютого 1885 В. з. д. Ч. 3, щоби безпроволочно переведено уконституованє ради громадскої в Вікнї і щоби по мисли §. 21 орд. виб. скомплетовано раду громадску, після єї уконституованя. Крім того зажадав в відповідній дорозї від трибуналу адмінїстрацийного виборчих актів в цїли додаткового скомплетованя ради громадскої.

Що дотичить донесеня в інтерпеляциї, що протизаконне урядованє поза законно приписаний речинець є типічною подією на Буковинї, позволю собі подати до відомости високої палати, що ц. к. правительство розпорядженем з дня 12. червня 1901, Ч. 13.438, заводячи рівночасно евіденцийні викази про уконституованя рад громадских строго навідало деякі староства, а ім.: аби вони, уживаючи відповідних примусових средств, упормованих в §. 94. орд. виб. про нагляд держави над громадами, приневолили начальників громади, щоби завсїгди

Чи ти знала, що ті казки засївали ся золотим зерном в дитячім серцю, чи ти знала, що ті піснї пригадаю собі колись знову?... Нї, ти не знала! Бо як би знала, то вониб певно були не пройшли через твої уста!...

* * *

Мене давали до мійської школи. Я був веселий, та ти стояла коло мене і гірко, гірко плакала. І мене бентежив твій плач і сльози тиснули ся до очий...

„Іди з Богом, іди з Богом, най він тебе хоронить від всего злого!“

Пощо ти вимавляла ті слова?

Таж моє серце було чисте, непорочне, менї не сьмів нїхто злого дїлати — нї Бог, нї люди!... А проте ти щось віщувала, віщувала!...

Дорога! Чи школа мала бути початком мойого нещастя!...

* * *

Я приходив на сьвята і на вакациї до дому; — а ти все стрічала мене з сльозами в очах. Та ті сльози не були звичайні, то були сльози радости! Я розумів їх!...

А як я відходив, ти знову стояла і знову проливала сльози.

І минали роки, і я все приходив то відходив, — а ти все стрічала, та прощала мене сльозами.

„Потїхо наша!“ говорили до мене родичі, а ти при тих словах кивала головою і якось сумно скривлювали ся твої уста...

* * *

І коли я вже приходив молодцем домів, то двома струями лили ся сльози.

Одна струя несла із собою сльози радости, друга сльози болю, розпуки...

Ти плакала з радости, що бачила мене здорового, жвавого молодця — а я плакав з болю, що бачив пригноблених і здавлених братів...

А як я відходив, то купав ся у твоїх сльозах, дусив ся у твоїх обіймах. І не стерті слїди твоїх сліз лишили ся менї на серцю...

...Сльози, сльози! Які ви гіркі, як страшно гірчите днї житя!...

Я більше не бачив тебе!

Пустив ся у вир житя і зачав у нїм плавати.

Чайка моя носила ся від одного берега до другого, а відтак прийшов удар.

З моєї чайки розлетїли ся тріски, я втратив рівновагу і потонув на дно людського житя — — — — — — — — — — — — — — — — — —

А вісти лихі, страшні міняли ся...

Тебе вже не було...

І тебе вже нема! Ти вже не ллєш більше сліз! Перестав і я їх лити, лиш часом ридаю душею-серцем...

Але ті слїди, які лишали ся по тих вражінях, печуть і тепер мене, ті рани, яких я зазнав в житю, та які бачив у моїх братів, не згоїли ся, а збільшили ся...

...Сльози, гіркі сльози, як страшно згірчили ви хвилї мойого життя! — — — — — — — — — — — — — — — — — —

р. 1904.

і всюди приготованя до поновного вибору заступництв громадских переводили завчасу в той спосіб, щоб з упливом виборчого періоду могла нова рада громадска розпочинати свою діяльність по мисли §. 19 гр. орд. виб. Крім того приказано староствам розпорядженем з дня 9. мая 1902, Ч. 11.479, щоби своє право нагляду над громадами виконували на основі §. 19 г. о. в. з усею строгостию, щоби не тільки усі приготованя до поновного вибору ради громадскої, але також самий поновний вибір по упливі трилітного періоду виборчого відбував ся завчасу в той спосіб, щоби в таких случаях, в яких не зроблено ніяких замітів против переведеня вибору в протягу осьмо-денного не переступимого речинця, могла нова рада громадска справді уконституоватись сейчас з упливом виборчого періоду.

Коли завчасу внесено протести против способу переведеня вибору, то треба о те подбати, щоби їх по заосмотреню в інструкциї приписані по мисли §. 32 г. о. в. переслано до трох днів краєвому правительству до порішеня.

Я є вправді в тім милім положеню, що на основі списів, які ведуть ся при ц. к. правительстві про усі ради громадскі в докладній евіденциї, можу сконстатувати, що наведені прикази не лишили ся без успіху і що в послідних літах вибори до ради громадскої відбувають ся правильно і завчасу, всеж таки отся інтерпеляция спонукала мене до того, щоб наведені розпорядженя пригадати підчиненим властям. Рівночасно приказав я їм, щоби як слід придержували ся сих постанов, а іменно щоби як найскорійше подбали о відновлене і завчасне уконституоване громадских рад.

Як ширять ся ґазети і просьвіта у иньших народів?

(Конець).

Таким способом розходять ся в иньших народів дуже борзо ґазети та книжки і таким способом ширить ся також в них народна просьвіта.

Так само можна би сим способом ширити ґазети і межи рускими селянами. Хоч яка низка передплата ґазети, то все тяжко селянинови заплатити 2—4 корони разом і тому він не посилає радо передплату на ґазету і не читає її. В кождім селї найшла би ся чей така особа, що хотїла би ся займити продажию ґазет. З початку можна рахувати лише на сьвята і на недїлї, бо в робітні дни наш Русин не затрудняє ся читанем. В сьвята або недїлї став би такий продавець ґазети по службі Божій на тій дорозї, котрою вертає найбільше людий із церкви домів, і кождий селянин, що уміє читати, купив би собі певно ґазету за 4—6 сотиків.

Відтак пішов би продавець із ґазетами по хатах, де також би продав не один екземпляр за гроші або за покладки.

На сїм добрім дїлї заробив би і продавець і ті, що ґазету видають і нарід. Селяни прийшли би через сей дешевий спосіб до користного читаня і сидїли би дома при читаню ґазет а не ходили би до корчми.

У других народів занимають ся і начальники громадскі продаванем ґазет і книжок. Можна би се і в нас запровадити. Вистаранє ся о дозвіл у властий на таку продаж є річию легкою. Може се зробити або сама редакция від себе, або і інтересований через своє староство.

Треба однак тут помочи наших сьвящеників і учителїв, котрі би сей спосіб увели в практику і подавали би адміністрациям ґазет імена таких осіб, котрим можна би передати продаж ґазет. Мусїли би они наших селян поучувати і їм розтолковувати, яку велику користь мали би они з того, що замість пробувати в корчмі, сидїлиб як вже не в читальнї то дома або в холодї під деревом і читали своїй родинї якусь науку із ґазети.

Економіст.

З судової салї.

(Не ратуйте Жидів)

Звісна афера д-ра Петровского лїкаря гром. в Вашківцях н. Ч. з двірником п. Балошескулом покінчила ся поки що так, що *краєвий суд в Чернівцях яко відкличний засудив п. Балошескула на 10 діб арешту* з заміною на грошеву кару 100 кор. Кажемо „поки що“, бо в ту справу вмішала ся тепер і ц. к. прокураторія державна, — бо донесло ся, що деякі сьвідки, які сьвідчили против д-ра Петровского були намовлювані а навіть підкуплювані. Як би там і не було то сам засуд і факт вмішаня ся ц. к. прокураториї в ту справу сьвідчить про нездорові відносини в Вашківцях викликані особою дотеперішного двірника

§.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 12. листопада 1904.

З ради шкільної краєвої. На засїданю ради шкільної краєвої з д. 29. жовтня ухвалено заложити паралельки, в Фірстенталю, в Ілїшештах (І. шкільний округ), в Стражі (3 кляси рівнорядні), в Арборі-Котул, в Викові-Лаврі гор., в Городнику горішнім, в Ботушанї, Качицї, в Ступцї, в Язлівцю, в Серґіях, в Волоцї н. Ч., в Багнї в Бергометї-Підкраю, Шишківцях, Стрілецкім кутї, на двірци жел. в Іцканах, в Пожоритї (обш. дв.); дальше заложити дївочий курс для дальшого образованя в Вижници. Ухвалено заложити по одній одноклясовій школї в Мушеници і Бачешти з румуньскою викладовою мовою; розширити чотироклясову руску народну школу в Глїбоцї на шестиклясову. Потверджено основане чотироклясової школи на Рускій улици, громадою Чернівцї. В учительскім станї затверджено дефінитивно гр. кат. катехиту о. Аганазія Левиньского і дїйсного учителя ґімназияльного Авреля Польонїка. Іменовано бувшого суплента Еміля Цаплера, академічного маляра Юлїя Цлямаля і канд. учит. стану Вільгельма Кропачека суплентами при тут. гр. пр. висшій школї реальній; надучителя в Чоканештах Михайла Пашкана сталим надучителем при чотироклясовій школї в Городнику долїшнім; учителя в Городнику долїшнім Сорочана сталим надучителем в Марджинї а учителя Константина Томюка надучителем при двоклясовій народній школї в Вербівцях; учителя в Клїводинї Івана Токарюка управителем одноклясової народної школи в Острі; учительку ad parsonam при дївочій школї при улици видїлу краєвого Софію Івяздоморску сталою учителькою при тій самій школї; підучительку в Василеві Ольгу Радик сталою учителькою в Товтрах. Перенесено учительку в Оршівцях Теодору Безпалко до народної школи в Шипинцях. Потверджено іменоване Амалїї Спіри сталою учителькою при тут. дївочім лїцею. Головному учителеви при тут. учительскій семинариї А. Боднарескулови позволено перевести приватний двогодинний курс румуньскої мови при ц. к. університетї Франц-Йосифа. Надучителеви в нїмецких Тереблештах Келерови удїлено шестимісячну відпустку а надучителеви в Браештах Іванови Беуцї і підучительцї в Кімполюнґу Мариї Дашкевич відпустки двомісячні. Учителя при нар. школї в Вижници Б. Рубіша перенесено в стан спочинку. Громадї Андрасфальва удїлено безпроцентову позичку на будову шкільного будинку в сумі 9000 кор., сплатну в 20 и річних ратах. Ухвалено побільшити дотацию для повітових учительских бібліотек в р. 1906 на 300 кор. річно. Вкінци ухвалено увільненя від чесного для учеників із тут. державних ґімназий, і ґімназий в Радівцях і Серетї та в школї вправ, яка є получена з муж. і жін. учительскою семинариєю.

Вибори до черновецкої ради громадскої з III. виборчого кола, що відбули ся дня 10. с. м. покінчили ся таким вислїдом: Голосувало 832 виборців. На чотири лїта вибрано: Бориславского (696 гол.), Тітінґера (694 гол.). і Єнера (673 гол.); на 2 лїта: Тита Ончула (658 гол.) і Більґрая (642 гол.). Кандидати, що кандидували на власну руку як Нікер (248 гол.), Папст (117 гол.), Біндер (56 гол.) перепали.

Сходини станівскої філїї „Руска школа“ відбудуть ся в Вашківцях н. Ч. дня 20. листопада с. р. о год. пів до 4. пополудни в мужескій школї зі слїдуючим порядком дневним: 1. Отворене зборів (тов. надучитель Данчул). 2. Справа орґанїзациї руского учительства в товаристві „Самопоміч“ (тов. надучитель Руснак). 3. Причини лихої фриквенциї дїтий в народних школах і спосіб єї уреґульованя (тов. учитель Герасимович). 4 Задача повторної науки в народних школах і успішне єї ведене (тов. над'учитель Купчанко). 5. Вільні внесеня. По сходинах відбудуть ся заходом товариства „Руска Бесїда“ в касиновій сали великі вечерницї з танцями получені з „живим дневником“ під редакциєю др. Осипа Маковея і співучасти визначнїйших писателїв; вступ 2 кор. від особи. При сїй нагодї просимо численно вписуватись в члени товариства пересилаючи дотичну заяву на руки писара тов. п. Івана Герасимовича учителя в Вашківцях н. Ч., а членьскі вкладки на руки касиєра тов. п. Олександра Барбіра надучителя в Кабинї п. Драчинцї. — *Видїл станівскої філїї тов. „Руска Школа“.*

З Бук. Бояна. Вибраний на загальних зборах дня 8. листопада видїл уконституовав ся в отсей спосіб: голова: Модест Левицький, заст. голови п'ї Ольга Сїмовичева, управитель хору Евг. Федорович, скарбник Никола Биндак, біблот. Мик. Гарас, писар Василь Сїмович, господ. п-на Ольга Шкурганівна, контр. п-ї Евг. Кордубова, управ. музик. Ів. Ганкевич, упр. драм. Андр. Сабат, упр. забав Волод. Домбровский, заст. видїлових Йосифа Маєрівна і Омель. Могильницкий. До комісиї контрольної вибрано: дир. Й. Захаріясевича, др. М. Кордубу і Е. Ярошиньского. — Подаємо заразом до загальної відомости, що від 20. с. м. задля зближаючого ся великого концерту (10. грудня) введемо в житє практикований по всїх себе шануючих товариствах звичай, після якого членів, які по 20. листопади опустять хочби одну пробу, або не оправдають своєї неприсутности счеркне ся з лїсти членів і під нїяким услївем не допустить ся до співучасти в концертї. — *Модест Левицький* голова, *Василь Сїмович* писар.

З тов. укр. студ. „Січ“. Вівторок дня 15. с. м. відбуде ся в льокали товариства „Січ“ (вул. Руска ч. 15). відчит т. І. Галущиньского п. з. „Становища чоловіка в природї“ — (з демонстрациями). Початок о 7. год. вечером. Вступ вільний; гостї пожадані. — За заряд научного кружка: *В. Домбровский*, голова.

Позір! Сим подаємо до загальної відомости, що в недїлю дня 20. падолиста н. ст. о 12-ій годинї в полудне відбудуть ся в Стебенах (Бук.) перші публичні збори і отворене нового „Січового коша“ під голим небом на площи начальника громади п. Стефана Кочергана, а вразї непогоди в забудованю парохіяльнім з слїдуючим дневним порядком: 1. отворене зборів, 2. вибір січового батька і матки, 3. прочитане і поясненє статута, 4. вибір старшини і врученя відзнак, 5. установлене членьских вкладок, 6. вільні внесеня і 7. привітні промови і закінчене. Просимо отже отсею дорогою всї наші сестри „Січи“ як Буковини так і Галичини як також і всїх прихильників сего товариства як найчисленнїйше загостити на сї збори! „Слава не поляже а роскаже“! — За старшину: *Юрій Майковский* кошовий, *Олекса Кочерган* справник.

Товариство „Січ“ в Глїбоцї складає подяку Вп. о. Теодорови Матейкови за добродїйний даток в сумі 3 кор. 20 сот. на цїли товариства. — За старшину *Е. Гуцайло*, кошовий.

Еміґрация до Америки. Дня 5. с. м. відїзджав з Триесту прямо до Нового Йорка пароход „Giulia“ товариства „Австро Американа“ з 1200 пасажирами, жіж котрими очевидно не бракувало і наших Русинів. Перед відїздом оглядали корабель дотичні власти із кн. Гогенльоге на чолї, і найшли усе в порядку.

Шайку фалшівників австрийских срібних гроший викрила полїция в Кракові і розпорядила їх арештовати. У фалшівників сконфісковано пяти і однокоронові монети, які виробляли при помочи відповідного варстату.

Найчистїйшим містом на сьвітї має бути Токіо, головне місто Японії, бо має не меньше як 800 публичних купелїв, в котрих купають ся денно пересїчно 300.000 осіб. Токіо числить 1,250.000 мешканцїв.

Самоубийство! В протягу короткого часу лучає ся вже четверте самоубийство в нашім містї. 26-лїтний адюнкт податковий Еміль Халюпа перетяв собі 10. с. м. вечером підчас купели в парни Ремера горло головну артерию і мимо лїкарскої помочи помер нещасний серед страшних мук. Денат полишив лист, заадресований до матери. Мотивом сего траґічного самоубийства була мабуть невилїчима хороба, котра єму відбирала всяку надію на щастє...

Дрібні вісти. Вінчанє п. Юрія Шлемка учителя в Вилавчу з п. Клявдиєю Садовскою відбуде ся в гр. прав. катедральній церкві в Чернівцях дня 20. листопада о 6 ій годинї по полудни. — Тутешний продавець паперу Кеніґ післав намісникови кн. Гогенльоге на спомин єго успішної дїяльности в Буковинї альбум переписних листків із краєвидами з усїх околиць Буковини. Кн. Гогенльоге надіслав Кеніґови 10 с. м. шпильку з брилянтами до краватки і залучив рівночасно письмо з подякою, в котрій заявляє, що гарної Буковини нїколи не забуде.

Як запобічи дорожни споживних артикулів? Підвисшене цїн майже всїх артикулів споживних, приневолює наші господинї до заведеня нової системи ощадности в домовім господарстві. Тому належить тут памятати, на що вже передше звертано увагу, що через уживане солодової кави Катрайнера осягає ся дїйсну ощадність, позаяк в богатьох случаях можна легко обійти ся без зернистої кави, а вже тим самим є цїль осягнена. Тож наші панї, не вяжуть ся закоренїлими пересудами, заводять в цїлій повни питє чистої кави Катрайнера без всяких приправ, а досьвід поучає, що хто раз закушав і привик до тої кави, вже більше від неї не відвикне. Катрайнера кнайпівска кава солодкова, як єї відповідно сильно прирядить ся, є поживна, знаменита у смаку, особливо для дїтий і витворює кров. Ся кава має ще ту прикмету ощадности, що до неї не треба тілько молока, кілько дає ся до дїйсних суроґатів кавових. Всїми тими прикметами, відзначує ся лиш „правдива“ Кнайпівска кава Катрайнера, тому при закупнї треба з натиском назвати „Катрайнера“ жадаючи виключно ориґінальних пакетів заосмотрених портретом о. Кнайпа а нїяк не принимати нїяких иньших перепалених продуктів, анї в иньших пакетах ріжнородних наслїдовництв, о підозрілій вартости.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Отсим подає до відомости що вже надійшли артикули осенні.

Обув. Склад ц. к. ґоудиярскої фабрики обуви Ф. А. Попера як також Чапека. Найбільший вибір ріжнородної обуви для панів, пань, і дітий. Черевики з Chevreaux, Corcalf, з телячої сатинованої шкіри і т. и. Черевики до ношеня дома і до турнованя. Все з найлїпшої сорти.

Товари футряні. Найбільший вибір дамских боа, як також всїлякого рода зарукавків. Послїдна новість. Шапки для хлопцїв, перскі кучми і иньші суконні шапки.

Товари зимові і вовняні. Правдиве Єґеровске і Д-ра Лямана біле, рукавички, огрівачі пульсів і колїн, огрівачі стїн, панчохи правдиві вовняні, хусточки, онучі, чепцї і. т. и. для пань, панів, дївчат і дїтий.

Конфекция блюзок Ґольфа і камізельок для пань, панів, дїтий, дївчат, до того жакети і чепцї.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик капелюхів І. Г. Іта у Відни, і Осипа Піхлера і Синів в Ґрацу Борсолїна в Александриї. Найбільший вибір капелюхів Габіґа, найлїпших і найдешевших фабрикатів з фільцу, льодену, плїшу і т. п. в ріжних фасонах. Цилїндри і кляки після найновійшої моди

Шапки найновійшого фасону для пань, панів, дївчат, хлопцїв і дїтий.

Краватки і біле після найновійшої анґлїйскої моди. Сорочки мужескі, білі і в ріжних красках найлїпшого рода, модні ковнярики, маншети і хусточки до носа.

Артикули до польованя. Револьвери, рушницї найріжнороднїйшої конструкциї і амуніция. Кальоші і черевики до снїгу найлїпших виробів.

Артикули до подорожи, ташки з замочками або без них, валїзи, пуделка на капелюхи, пледи, мішочки на біле, парасолї, кошики на начине, нецесарія, коци і т. и. шкіряні товари.

Склад дамских і мужеских американьских черевиків незрівнаної якости виробу Гатгавая Зоуле і Гарінґтона в Бостонї.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

Львів, Ринок число 10, (дім „Просьвіти“).

одиноке руске товариство асекурацийне засноване в р. 1892

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. е. надвижку з оплат розділяє межи членів яко зворотн; в послїдних трех лїтах виносив зворот 8%.

ДНЇСТЕР виплачує **шкоди** дуже скоро а оцїнку шкід переводиаь разом з делеґатом і місцевими членами. За 11 лїт виплатив 7807 відшкодовань в сумі 4,161.668.— К.

ДНЇСТРА полїси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНЇСТЕР посередничить при обезпенах на житє в краківскім Товаристві відступає часть провізиї з таких обезпечень на **рускі** добродійні цїли; длятого на житє треба обезпечати ся тілько через „Днїстер“.

ДНЇСТРА Фонди з кінцем 1903 р. виносять **1,013.691 к.** і всї уміщені в цїнних нап. пупілярних.

ДНЇСТЕР уділяє аґенциї селянам особливо там, де єще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНЇСТРА аґенти заробили вже 537.815.— корон провізиї.

(—)

Марка охоронна: **котвиця**

LININENT. CAPS. COMP.

з аптики Ріхтера в Празї,

загалъно признаний знаменитий **усмирюючий лїк на втиранє** по цїнї 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в оріґінальних фляшах з нашим охронним знаком **„котвиця“** з аптики **Ріхтера** і для осторожности приймати лише фляшки тим охоронним знаком яко правдиві. 46 (7—40)

Аптика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

МИЛОШІХТА

„Олень“ „Марка“ „Ключ“

Найлїпше найвидатнїйше і найдешевше мило. Вільне від всяких шкідливих домішок.

Всюди до набутя

При купнї належить зауважати, аби кождий кавалок мила мав пание „SCHICHT“ і повисшу марку охоронну.

41 (7—17 н.)

До набутя у 48 (5—? н.)

ШМІДА і ФОНТІНА

Чернівцї, ул. Головна Enzenberg-Hauptstr.

Як Хочете

добре і дешево купити, то удайте ся до найстаршого, найбільшого і вельми в товар заосмотреного 49 (5—? н.)

Маґазину додатків для кравців і модисток

Салямона Ґольдшміда

Чернівцї, улиця Головна ч. 6

Замовленя на провінциюв виконують ся якнайскорше.

Вже вийшов богато ілюстрований

Календар „Рускої Бесїди“

на рік 1905

і можна єго набути в друкарнї „Рускої Ради“ по **60 сотиків**, а з пересилкою **70 сотиків**.

При більшім закупнї відповідний опуст.

AUSTRO-AMERICANA.

Австрийске сполучене акцийне корабельно-перевозове тов. в Трієстї.

Правдивий пасажирский оборот до Америки через Трієст-Ню-Йорк.

Ґенеральна АҐЕНЦИЯ для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Ґольдлюст і Спілка

Чернівцї, ул. Палати краєвої 6.

Для провінций принимає ся аґентів.

44 (7—10 с. н.)

Дентистичне Ателїє

Бернарда Сальтера

в Чернівцях, ул. Кароліни ч. 8.

поручає

Вп. П. Т. Публицї всї свої у круг того званя входячі роботи.

32 (—)

Найкрасше і відповідне виконане по найнизших цїнах.

Г. ФАЙЛЄС

усувач нагнїток

Чернівцї,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Кождий курець, повинен жадати руских паперців циґаретових **„Козак“, „Кобзар“, „Гуцул“.** Трубки циґаретові: **„Козак“, „Федькович“.** всюди до набутя!

53 (3—26)

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Іван Захарка.

За редакцию відповідає Іван Захарко.